

Innst. 429 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 138 S (2012–2013)

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en avtale mellom Norge og Amerikas Forente Stater om forbedret internasjonal overholdelse av skattelovgivningen og gjennomføring av FATCA

Til Stortinget

Sammendrag

I Oslo den 15. april 2013 ble det undertegnet en avtale mellom Kongeriket Norge og Amerikas Forente Stater om forbedret internasjonal overholdelse av skattelovgivningen og gjennomføring av FATCA. Samtykke til undertegning ble gitt ved kongelig resolusjon 12. april 2013. Finansminister Sigbjørn Johnsen undertegnet avtalen på vegne av Norge og ambassadør Barry B. White undertegnet på vegne av Amerikas Forente Stater (heretter «USA»).

Den amerikanske kongressen vedtok i mars 2010 lovgivning som innebærer at utenlandske institusjoner pålegges en rapporteringsplikt til amerikanske skattemyndigheter om finansielle forhold. Institusjoner som velger å ikke rapportere de påkrevde opplysningene risikerer å bli underlagt 30 pst. kildeskatt på betalinger med amerikansk kilde. Lovgivningen er kjent under navnet «Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA)».

Fri bevegelighet av kapital har økt mulighetene til å gjemme unna inntekter og formue i utlandet. FATCA ble innført for å sikre riktig etterlevelse av skatteplikten og hindre skatteunndragelser gjennom bruk av utenlandske finansinstitusjoner som forvalter midler for amerikanske skattytere.

Finansdepartementet mottok en rekke henvendelser fra norske institusjoner angående FATCA. På

bakgrunn av disse henvendelsene tok departementet kontakt med amerikanske myndigheter for å innlede forhandlinger om en mellomstatlig avtale om automatisk informasjonsutveksling og gjennomføring av FATCA.

Utkast til avtale ble parafert 7. januar 2013. Forhandlingene ble ledet av avdelingsdirektør Per Olav Gjesti og rådgiver Ingebjørg Brekka, begge Finansdepartementet.

Avtalen bygger på det mønster som USA har utarbeidet i samarbeid med Frankrike, Italia, Spania, Storbritannia og Tyskland.

Avtalen medfører at institusjoner som er omfattet av avtalen må rapportere bestemte opplysninger om amerikanske skattytere til norske skattemyndigheter. Avtalen fritar norske finansinstitusjoner fra rapporteringsplikt til amerikanske skattemyndigheter, samt en rekke øvrige plikter som følger av den amerikanske lovgivningen. Betalinger til norske finansinstitusjoner fritas da for amerikansk kildeskatt etter FATCA-lovgivningen. Samtidig påtar Norge seg en forpliktelse til å innføre regler som sikrer at institusjonene skal rapportere de opplysningene som er påkrevd etter den mellomstatlige avtalen til norske skattemyndigheter. Avtalen pålegger norske skattemyndigheter en plikt til automatisk å sende disse opplysningene til amerikanske skattemyndigheter. Til gjengjeld forplikter avtalen amerikanske myndigheter til å innhente og automatisk utveksle bestemte opplysninger om kontoer tilhørende norske skattytere.

Norge har også tidligere utvekslet spontanopplysninger med amerikanske myndigheter, men ikke av et slikt omfang som forutsatt i den mellomstatlige avtalen. En slik avtale vil være et nyttig verktøy også for norske skattemyndigheters kontrollarbeid og er et viktig skritt for bedre internasjonalt kontrollsamarbeid på skatteområdet.

Avtalen har meget detaljerte og vidtrekkende regler for hvilke enheter som er omfattet. I prinsippet vil alle norske institusjoner og enheter som mottar innskudd, holder finansielle eiendeler for andres regning eller forvalter midler for eller på vegne av andre personer, samt livsforsikringselskaper være omfattet av avtalen. Uttrykket «enhet» omfatter enhver juridisk person eller annen juridisk innretning.

Visse institusjoner og produkter er imidlertid unntatt fra rapporteringsplikt etter avtalen, eller er underlagt et forenklet rapporteringsregime. Dette gjelder enheter og produkter som antas å innebære en lav risiko for bruk til unndragelse av amerikansk skatt.

Vedlegg II i avtalen inneholder en opplisting av norske finansinstitusjoner som anses å utgjøre en slik lav risiko. Enkelte enheter som er omfattet av opplistingen i vedlegg II er imidlertid ikke helt unntatt fra rapporteringsplikter etter avtalen. Avhengig av kategoriseringen, kan finansinstitusjonen likevel ha plikt til å gjennomføre bestemte prosedyrer for å identifisere sine kunder, samt rapportere opplysninger om kontoer som anses som rapporteringspliktige. Eventuelle plikter fremgår av de aktuelle bestemmelsene i vedlegg II. Vedlegg II inneholder også en opplisting av enkelte produkter som ikke anses som en finansiell konto, og derfor ikke er rapporteringspliktige etter avtalen.

Etter avtalen er det opplysninger om finansielle kontoer innehatt av «spesifiserte amerikanske personer» eller av en ikke-amerikansk enhet som har en eller flere kontrollerende personer som er en spesifisert amerikansk person, som er rapporteringspliktige for finansinstitusjonene og som skal formidles til amerikanske myndigheter. Begrepet «spesifisert amerikansk person» omfatter både fysiske personer som er bosatt i USA og personer som er amerikanske statsborgere. I tillegg omfatter begrepet amerikanske enheter, eller andre enheter som kontrolleres av en amerikansk person som omtalt ovenfor.

Tilsvarende forpliktes amerikanske institusjoner til å rapportere opplysninger til amerikanske skattemyndigheter om fysiske og juridiske personer bosatt/hjemmehørende i Norge.

I tillegg inneholder avtalen bestemmelser om rapporteringsplikt og eventuelt plikt til å videreformidle informasjon om betalinger til ikke-deltakende finansinstitusjoner.

Avtalens rapporteringsregler forutsetter at de norske finansinstitusjonene identifiserer sine kunder og pålegger institusjonene å gjennomføre bestemte aktsomhetsprosedyrer (due diligence-prosedyrer) for å identifisere amerikanske rapporteringspliktige kontoer, samt kontoer innehatt av ikke-deltakende finansinstitusjoner.

Avtalen inneholder detaljerte bestemmelser om hvilke typer opplysninger som skal rapporteres om kontoer som er identifisert gjennom aktsomhetsprosedyren som amerikanske rapporteringspliktige kontoer.

Avtalen forutsetter at det innenfor bestemte frister foretas de nødvendige tilpasninger i norske lover og forskrifter for å hjemle gjennomføring og anvendelse av avtalen. I gjennomføringsperioden før avtalen trer i kraft vil imidlertid USA behandle norske finansinstitusjoner som å overholde sine forpliktelser, og ikke ilegge dem kildeskatt etter den amerikanske FATCA-lovgivningen.

Avtalen forutsetter at rapporteringsplikter vil bli pålagt en videre krets av finansinstitusjoner enn de som er oppgavepliktige etter gjeldende rett. Oppgaveplikten må også utvides til å omfatte nye finansielle produkter som er rapporteringspliktige etter avtalen. Videre forutsettes det at det innføres regler som ilegger plikter knyttet til betalinger til ikke-deltakende finansinstitusjoner, og at det innføres regler om aktsomhetsprosedyrer for å identifisere rapporteringspliktige kontoer og betalinger.

Finansdepartementet sendte den 15. april 2013 ut et høringsnotat med forslag til nødvendige lovendringer i norsk rett for å gjennomføre avtalen.

Avtalen vil ha administrative konsekvenser for skatteetaten. Blant annet må det utvikles og forvaltes systemer for å oppfylle forpliktelsene i avtalen. Omfanget avhenger av hvilken gjennomføringsmodell som velges.

Samtidig medfører avtalen at USA automatisk vil sende opplysninger til Norge om norske skattytere. Mottak av slike grunnlagsdata vil være et bidrag til økt etterlevelse. Det forventes både riktigere proveny og redusert kontrollbehov, men gevinstene er noe usikre. Provenyøkningen antas likevel å være betydelig. For rapporteringspliktige vil det være kostnader ved å tilpasse og forvalte systemer for å kunne levere informasjon til skatteetaten. På bakgrunn av pliktene som følger av FATCA-regelverket, vil det likevel være en forenkling for de rapporteringspliktige som ville inngått en avtale med amerikanske skattemyndigheter om FATCA-rapportering. Disse vil nå kunne rapportere til norske myndigheter og slipper å rapportere direkte til amerikanske myndigheter.

Bemerkninger til de enkelte artiklene står i proposisjonens kapittel 2.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Gerd Janne Kristoffersen, Marianne Marthinsen, lederen Torgeir Micaelsen, Torfinn Opheim, Knut Storberget og Dag

Ole Teigen, fra Fremskrittspartiet, Jørund Rytman, Ketil Solvik-Olsen, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Senterpartiet, Magnhild Meltveit Kleppa, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, slutter seg til forslaget til avtale med USA om forbedret internasjonal overholdelse av skattelovgivningen og gjennomføring av FATCA. Utkast til innstilling har blitt forelagt utenriks- og forsvarskomiteen som har sluttet seg til innstillingen uten ytterligere merknader.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker til å sette i kraft avtalen mellom Norge og Amerikas Forente Stater undertegnet i Oslo 15. april 2013 om forbedret internasjonal overholdelse av skattelovgivningen og gjennomføring av FATCA.

Oslo, i finanskomiteen, den 6. juni 2013

Torgeir Micaelsen
leder

Geir-Ketil Hansen
ordfører

